

Tích hợp giáo dục đạo đức nghề nghiệp trong đào tạo ngành thiết kế nội thất

Integrating professional ethics education into interior design training

Trần Ngọc Thanh Trang

Tóm tắt

Trong bối cảnh ngành thiết kế nội thất phát triển mạnh mẽ, đạo đức nghề nghiệp ngày càng trở thành yếu tố then chốt để đảm bảo chất lượng công việc và trách nhiệm xã hội của nhà thiết kế. Tuy nhiên, chương trình đào tạo thiết kế nội thất tại Việt Nam hiện nay vẫn thiếu sự tích hợp giáo dục đạo đức nghề nghiệp, dẫn đến những hạn chế trong việc chuẩn bị sinh viên đối mặt với các thách thức thực tiễn. Nghiên cứu này nhằm làm rõ vai trò của giáo dục đạo đức nghề nghiệp trong đào tạo thiết kế nội thất và đề xuất các phương pháp tích hợp hiệu quả vào chương trình học tại trường Đại học Kiến trúc Hà Nội. Bằng cách sử dụng các phương pháp khảo sát, phân tích tài liệu, và so sánh với các mô hình giáo dục thành công trên thế giới, nghiên cứu đã rút ra những bài học kinh nghiệm quý giá để cải thiện chương trình đào tạo và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trong ngành thiết kế nội thất thông qua hoạt động của câu lạc bộ nội thất trẻ trường Đại học Kiến trúc Hà Nội.

Từ khóa: đạo đức nghề nghiệp, thiết kế nội thất, tích hợp giáo dục, câu lạc bộ nội thất trẻ, trường đại học Kiến trúc Hà Nội

Abstract

In the context of the rapid development of the interior design industry, professional ethics is increasingly becoming a key factor in ensuring the quality of work and the social responsibility of designers. However, the current interior design education programs in Vietnam lack the integration of professional ethics education, leading to limitations in preparing students to face practical challenges. This study aims to clarify the role of professional ethics education in interior design training and propose effective methods to integrate it into the curriculum at Hanoi Architectural University. By utilizing methods such as surveys, document analysis, and comparisons with successful educational models worldwide, the study has drawn valuable lessons to improve training programs and enhance the quality of the workforce in the interior design industry through the activities of the Young Interior Design Club at Hanoi Architectural University.

Key words: Professional ethics, Interior design, education integration, Young Interior Design Club, Hanoi Architectural University

ThS. Trần Ngọc Thanh Trang

Bộ môn Nội thất, Khoa Nội thất,

Trường Đại học Kiến trúc Hà Nội

ĐT: 0988426090; Email: thanhtrang167@gmail.com

Ngày nhận bài:

Ngày sửa bài:

Ngày duyệt đăng: 02/9/2024

1. Đặt vấn đề

Đạo đức nghề nghiệp là hệ thống các nguyên tắc, quy tắc và tiêu chuẩn đạo đức được áp dụng trong hoạt động nghề nghiệp, nhằm hướng dẫn hành vi và quyết định của các cá nhân trong quá trình làm việc. Đạo đức nghề nghiệp nhấn mạnh tính trung thực, công bằng, và trách nhiệm trong các mối quan hệ nghề nghiệp và xã hội. Nó cũng bao gồm yêu cầu về sự chính trực, liêm chính và khả năng đưa ra các quyết định có đạo đức dựa trên lợi ích chung của xã hội và môi trường [1]. Vai trò của Luật là cung cấp khung pháp lý cơ bản để định hướng hành vi của các nhà thiết kế nội thất. Luật quy định các tiêu chuẩn bắt buộc về an toàn, trách nhiệm xã hội, và môi trường. Mối quan hệ giữa Luật và đạo đức nghề nghiệp rất chặt chẽ: trong khi luật đưa ra các quy định bắt buộc, đạo đức nghề nghiệp bổ sung bằng cách hướng dẫn hành vi dựa trên các giá trị và nguyên tắc tự nguyện. Luật đảm bảo tính pháp lý, còn đạo đức nghề nghiệp duy trì các tiêu chuẩn hành vi cao hơn, ngay cả khi không có quy định pháp lý rõ ràng [2].

Việc áp dụng nguyên tắc đạo đức nghề nghiệp trong lĩnh vực thiết kế nội thất tại Việt Nam đang dần trở nên quan trọng hơn, đặc biệt khi ngành thiết kế nội thất ngày càng phát triển và mở rộng. Tuy nhiên, thực trạng này vẫn còn nhiều thách thức và hạn chế cần được khắc phục để xây dựng một môi trường làm việc chuyên nghiệp và đạo đức hơn. Nhiều nhà thiết kế nội thất, đặc biệt là những người mới bước vào nghề, chưa được đào tạo bài bản về đạo đức nghề nghiệp. Điều này dẫn đến sự thiếu nhận thức về tầm quan trọng của đạo đức trong các quyết định thiết kế và trong mối quan hệ với khách hàng, nhà thầu, và các đối tác khác. Sự thiếu nhận thức này có thể dẫn đến các hành vi không chuyên nghiệp như sao chép ý tưởng thiết kế, không minh bạch trong việc báo giá, hoặc không tuân thủ các tiêu chuẩn an toàn và môi trường...

Hiện tại, Việt Nam chưa có một khung pháp lý rõ ràng và cụ thể để quy định các nguyên tắc đạo đức nghề nghiệp cho ngành thiết kế nội thất. Các quy định về đạo đức chủ yếu dựa trên các quy ước nghề nghiệp tự nguyện và không có sự ràng buộc pháp lý mạnh mẽ. Sự thiếu hụt này dẫn đến việc các nguyên tắc đạo đức không được tuân thủ nghiêm ngặt, và khó kiểm soát hoặc xử lý khi có vi phạm xảy ra. Trong nhiều chương trình đào tạo thiết kế nội thất tại các trường đại học và cao đẳng ở Việt Nam, giáo dục về đạo đức nghề nghiệp chưa được tích hợp một cách đầy đủ. Các khóa học về đạo đức thường bị coi nhẹ hoặc chỉ là một phần nhỏ trong chương trình giảng dạy. Sinh viên tốt nghiệp thường thiếu kiến thức và kỹ năng cần thiết để đối mặt với các vấn đề đạo đức trong công việc thực tế, điều này có thể dẫn đến những quyết định không đúng đắn trong sự nghiệp sau này. Ngành thiết kế nội thất ở Việt Nam đang phát triển nhanh chóng, nhưng cũng đối mặt với áp lực thương mại và cạnh tranh gay gắt. Nhiều nhà thiết kế và công ty thiết kế có thể bị cuốn vào cuộc đua về giá cả, thời gian hoàn thành dự án, và lợi nhuận, dẫn đến việc bỏ qua các nguyên tắc đạo đức nghề nghiệp. Các hành vi như cắt giảm chi phí bằng cách sử dụng vật liệu kém chất lượng, không đảm bảo quyền lợi của khách hàng, hoặc lách luật để đạt được lợi nhuận cao hơn có thể xảy ra thường xuyên. Cộng đồng, bao gồm cả khách hàng và nhà thầu, thường ít quan tâm đến các nguyên tắc đạo đức trong thiết kế nội thất. Sự thiếu nhận thức này làm cho việc yêu cầu tuân thủ các chuẩn mực đạo đức trở nên khó khăn hơn. Thiếu sự giám sát và yêu cầu từ phía khách hàng và cộng đồng có thể làm giảm động lực tuân thủ

đạo đức của các nhà thiết kế. Việc nâng cao đạo đức nghề nghiệp trong lĩnh vực thiết kế nội thất ở Việt Nam sẽ không chỉ giúp bảo vệ quyền lợi của khách hàng mà còn góp phần xây dựng một ngành công nghiệp thiết kế bền vững và đáng tin cậy. Thứ nhất, chính phủ và các tổ chức nghề nghiệp cần phát triển các quy định rõ ràng và ràng buộc pháp lý về đạo đức nghề nghiệp trong thiết kế nội thất, nhằm đảm bảo các chuẩn mực đạo đức được tuân thủ nghiêm ngặt. Thứ 2, các hiệp hội nghề nghiệp như Hiệp hội Thiết kế Nội thất Việt Nam có thể đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy đạo đức nghề nghiệp, thông qua việc ban hành các quy tắc đạo đức, tổ chức các khóa đào tạo và hội thảo về đạo đức, cũng như giám sát và xử lý các vi phạm. Thứ 3, cần tăng cường truyền thông và giáo dục cộng đồng về tầm quan trọng của đạo đức nghề nghiệp trong thiết kế nội thất, từ đó tạo ra áp lực xã hội tích cực để các nhà thiết kế tuân thủ các chuẩn mực đạo đức. Thứ 4, các trường đại học và cao đẳng nên tích hợp các khóa học về đạo đức nghề nghiệp vào chương trình đào tạo thiết kế nội thất, đảm bảo sinh viên được trang bị đầy đủ kiến thức và kỹ năng về đạo đức trước khi bước vào nghề.

Tuy nhiên, việc tích hợp giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên ở Đại học có phải là sớm không? Đây là câu hỏi thường được đặt ra cho các chương trình đào tạo chuyên nghiệp về thiết kế nội thất. Guy đã nhận xét rằng: "Việc tìm kiếm sự xuất sắc bắt đầu từ đạo đức. Mỗi khi một người chọn lựa giữa các lựa chọn khác nhau, sự lựa chọn đó đều dựa trên những giả định nằm trong cốt lõi của quy tắc đạo đức. Sự lựa chọn đó được xây dựng trên những giá trị cung cấp cơ sở cho lý luận có nguyên tắc và các quyết định đạo đức" [3]. Một số người khác cho rằng đạo đức là một bài tập về "sự tự hiểu biết", "nhận thức bản thân", hoặc là một "cuộc phiêu lưu trí tuệ" [4], [5]. Trong những năm gần đây, có một xu hướng mạnh mẽ trong giáo dục đại học là tích hợp việc giảng dạy đạo đức vào các chương trình chuyên nghiệp. Việc ra quyết định thiết kế có đạo đức, như một khóa học hoặc một chủ đề trong một khóa học lớn hơn, giúp sinh viên quen thuộc với loại vấn đề đạo đức mà họ sẽ gặp phải trong cuộc sống nghề nghiệp và cho phép họ hiểu rõ hơn về mối quan hệ giữa nghề nghiệp họ chọn và các nghề nghiệp và nhóm khác trong xã hội. Sinh viên đại học cần phát triển các kỹ năng phản biện [liên quan đến việc ra quyết định đạo đức] không chỉ để kiểm tra thể giới và xã hội mà họ là một phần của nó, mà còn để tự xem xét các mục tiêu cá nhân, một phần cần thiết trong sự phát triển đạo đức cá nhân [4, p. 31]. Kapplinger và Ray-Degges trong nghiên cứu "Can Ethics be Taught or Is It Too Late?" đã nhấn mạnh rằng giáo dục đạo đức nghề nghiệp là cần thiết để giúp sinh viên phát triển khả năng ra quyết định đạo đức trong môi trường làm việc. Họ đề xuất sử dụng các phương pháp giảng dạy như tranh luận và nghiên cứu tình huống để làm sinh viên quen thuộc với các vấn đề đạo đức mà họ sẽ gặp phải trong thực tế [6]. Piotrowski gợi ý rằng để một tổ chức chuyên nghiệp tồn tại, cần thiết phải thiết lập một "quy tắc đạo đức" xác định các tiêu chuẩn đạo đức cho các thành viên của nó. Thành viên trong một tổ chức được duy trì bằng cách kinh doanh theo cách có đạo đức [7]. Hiệp hội Thiết kế Nội thất Hoa Kỳ (ASID) và Hiệp hội Thiết kế Nội thất Quốc tế (IIDA) xác định trách nhiệm của các thành viên trong việc duy trì hành vi đạo đức đối với khách hàng, đồng nghiệp, nhà tuyển dụng và cộng chúng. Hành vi phi đạo đức của cá nhân có thể dẫn đến sự suy tàn của chính cá nhân đó cũng như của toàn bộ nghề thiết kế nội thất [8], [9]. Piotrowski còn nhận xét rằng: "Một cá nhân không thuộc một hiệp hội chuyên nghiệp không được miễn trừ khỏi việc hành xử đạo đức. Thay vì bị đuổi khỏi một hiệp hội, những cá nhân này có khả năng sẽ phải đối mặt với việc bị kiện bởi các khách hàng không hài lòng hoặc

bị thiệt hại. Ngay cả trong những thời kỳ kinh tế tồi tệ nhất, không có lý do gì để biện minh cho hành vi phi đạo đức" [7, p. 311]. Việc giảng dạy đạo đức là một thành phần quan trọng của giáo dục đại học. Bằng cách hiểu các khái niệm đạo đức chính của nghề nghiệp, sinh viên có thể phát triển được khung cơ sở cần thiết để hiểu các vấn đề thiết kế đạo đức.

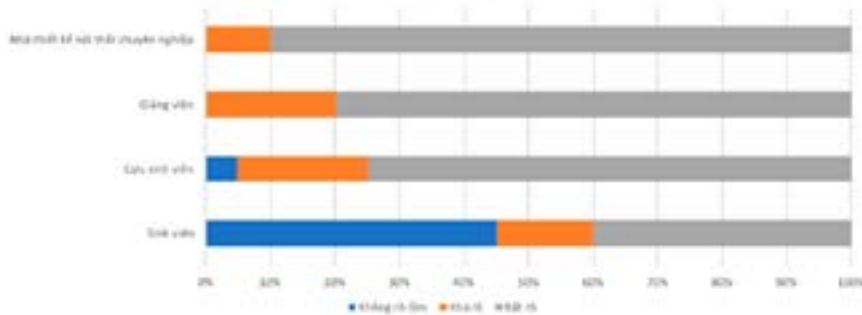
Tóm lại, việc tích hợp giáo dục đạo đức nghề nghiệp ở bậc đại học là một bước đi chiến lược và cần thiết. Nó không chỉ giúp sinh viên chuẩn bị tốt hơn cho sự nghiệp mà còn góp phần xây dựng một lực lượng lao động có trách nhiệm, chuyên nghiệp và đáng tin cậy trong tương lai. Thứ nhất, đại học là giai đoạn mà sinh viên bắt đầu phát triển những kiến thức chuyên môn và kỹ năng cần thiết cho nghề nghiệp tương lai. Tích hợp giáo dục đạo đức ngay từ sớm giúp họ xây dựng nền tảng đạo đức vững chắc, từ đó có thể ứng dụng ngay trong quá trình học tập và thực hành. Thứ 2, khi bắt đầu sự nghiệp, sinh viên sẽ phải đối mặt với những tình huống đạo đức phức tạp trong môi trường làm việc. Việc giáo dục đạo đức từ bậc đại học giúp sinh viên làm quen với những vấn đề này và chuẩn bị tâm lý cũng như kỹ năng cần thiết để đưa ra các quyết định đúng đắn. Thứ 3, giai đoạn đại học là thời điểm sinh viên hình thành các giá trị cá nhân và nghề nghiệp. Giáo dục đạo đức giúp họ nhận thức rõ ràng về trách nhiệm nghề nghiệp, từ đó phát triển một thái độ làm việc chuyên nghiệp và có trách nhiệm. Thứ 4, khi được học về đạo đức nghề nghiệp, sinh viên hiểu rõ hơn về hậu quả của những hành vi phi đạo đức, không chỉ đối với cá nhân mà còn đối với tổ chức và xã hội. Điều này giúp họ cân nhắc kỹ lưỡng trước khi đưa ra các quyết định trong công việc. Thứ 5, Giáo dục đạo đức thông qua các phương pháp như tranh luận, nghiên cứu tình huống, giúp sinh viên tham gia tích cực vào quá trình học tập, phát triển kỹ năng tư duy phản biện và phân tích tình huống. Đây là những kỹ năng quan trọng không chỉ trong học tập mà còn trong sự nghiệp sau này. Thứ 6, việc giáo dục đạo đức từ sớm giúp giảm thiểu nguy cơ sinh viên bị cuốn vào các hành vi phi đạo đức trong tương lai. Họ sẽ nhận thức rõ ràng về những chuẩn mực cần tuân thủ và hiểu được tầm quan trọng của việc duy trì đạo đức nghề nghiệp.

Giáo dục đạo đức nghề nghiệp đang được tích hợp và coi trọng tại nhiều trường đại học trên toàn thế giới, với các phương pháp tiếp cận đa dạng tùy thuộc vào quốc gia và lĩnh vực học tập. Các trường như Harvard, Stanford, Oxford, và LSE đều áp dụng giáo dục đạo đức thông qua các khóa học bắt buộc, tích hợp liên ngành, và các hoạt động ngoại khóa. Tại châu Âu, EPFL và Delft University of Technology cũng chú trọng giáo dục đạo đức trong kỹ thuật và công nghệ, trong khi tại châu Á, NUS và University of Tokyo tập trung vào đạo đức trong doanh nghiệp và công nghệ. Đại học Melbourne ở Úc tích hợp giáo dục đạo đức trong nhiều chương trình, từ thiết kế đến kinh doanh. Các trường sử dụng các phương pháp như nghiên cứu tình huống, tranh luận, và yêu cầu sinh viên ký cam kết danh dự để đảm bảo rằng họ được chuẩn bị tốt cho các thách thức đạo đức trong cuộc sống và sự nghiệp. Nhìn chung, giáo dục đạo đức nghề nghiệp đã trở thành một tiêu chuẩn quan trọng trong giáo dục đại học toàn cầu.

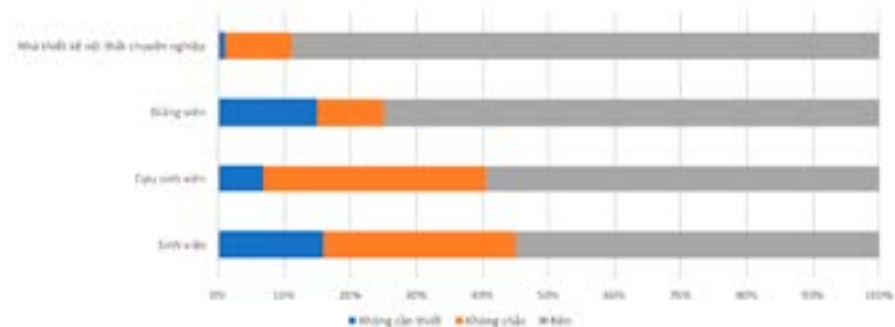
2. Phương pháp nghiên cứu

Phần đầu tiên của phương pháp nghiên cứu tập trung vào việc phân tích các tài liệu học thuật, báo cáo nghiên cứu, và chương trình đào tạo của các trường đại học trên toàn thế giới. Các tài liệu được lựa chọn bao gồm:

- Nghiên cứu trước đây: Các nghiên cứu như của Kapplinger và Ray-Degges (1998) và Piotrowski (1992) đã

Hình 1. Nhận thức về tầm quan trọng của đạo đức nghề nghiệp

Hình 2. Nhu cầu tích hợp giáo dục đạo đức trong chương trình đào tạo

được xem xét để hiểu rõ hơn về tầm quan trọng của giáo dục đạo đức nghề nghiệp và các phương pháp giảng dạy hiệu quả trong lĩnh vực thiết kế nội thất.

- Chương trình đào tạo của các trường đại học: Chúng tôi đã phân tích các chương trình đào tạo của một số trường đại học danh tiếng như Harvard Graduate School of Design (Hoa Kỳ), University of the Arts London (Anh), và Delft University of Technology (Hà Lan). Các chương trình này cung cấp cái nhìn sâu sắc về cách thức tích hợp giáo dục đạo đức vào chương trình đào tạo, với các môn học chuyên sâu về đạo đức nghề nghiệp, trách nhiệm xã hội, và các tình huống đạo đức trong thiết kế.

- Quy tắc đạo đức của các hiệp hội nghề nghiệp: Các bộ quy tắc đạo đức nghề nghiệp của các hiệp hội như American Society of Interior Designers (ASID), International Interior Design Association (IIDA), và Royal Institute of British Architects (RIBA) cũng đã được phân tích. Những quy tắc này đóng vai trò quan trọng trong việc thiết lập các tiêu chuẩn đạo đức và hướng dẫn hành vi cho các nhà thiết kế nội thất chuyên nghiệp.

Nghiên cứu này cũng sử dụng các phương pháp khảo sát định lượng và định tính để thu thập dữ liệu từ bốn nhóm đối tượng chính bao gồm:

- Sinh viên: Chiếm khoảng 40-50% tổng số mẫu (16-20 đối tượng). Sinh viên là nhóm đối tượng chính và có khả năng tiếp thu giáo dục đạo đức nghề nghiệp ngay từ đầu.
- Cựu sinh viên: Chiếm khoảng 20-25% tổng số mẫu (8-10 đối tượng). Nhóm này cung cấp thông tin về nhận thức sau khi ra trường và trải nghiệm thực tế.
- Giảng viên: Chiếm khoảng 10-15% tổng số mẫu (4-6 đối tượng). Giảng viên đóng vai trò quan trọng trong việc định hướng và giảng dạy đạo đức nghề nghiệp.
- Nhà thiết kế nội thất chuyên nghiệp: Chiếm khoảng 20-25% tổng số mẫu (8-10 đối tượng). Nhóm này cung cấp góc nhìn thực tế và kinh nghiệm trong ngành.

Bảng câu hỏi khảo sát trực tuyến được xây dựng dựa trên các mục tiêu nghiên cứu, với các câu hỏi lựa chọn và câu hỏi mở nhằm đánh giá nhận thức, kinh nghiệm, và quan điểm của các đối tượng về việc tích hợp giáo dục đạo đức nghề nghiệp.

Để bổ sung cho dữ liệu định lượng, phỏng vấn sâu được thực hiện với một số đối tượng đại diện từ mỗi nhóm để thu thập thông tin chi tiết hơn về các trải nghiệm và quan điểm cá nhân liên quan đến đạo đức nghề nghiệp trong thực tiễn.

- Đối với sinh viên và cựu sinh viên: Đánh giá được mức độ nhận thức và hiểu biết về đạo đức nghề nghiệp, cũng như trải nghiệm của họ với các vấn đề đạo đức trong học tập và công việc thực tế.

- Đối với giảng viên: Hiểu được quan điểm của giảng viên về việc tích hợp giáo dục đạo đức trong chương trình đào tạo và các thách thức khi thực hiện điều này.

- Đối với nhà thiết kế nội thất chuyên nghiệp: Thu thập thông tin về các thách thức đạo đức mà họ gặp phải trong nghề nghiệp và đánh giá của họ về sự chuẩn bị đạo đức từ chương trình đào tạo trước đó.

3. Kết quả nghiên cứu

3.1. Kết quả khảo sát

Kết quả cho thấy nhận thức về tầm quan trọng của đạo đức nghề nghiệp rất cao, đặc biệt là ở nhóm cựu sinh viên, giảng viên, và nhà thiết kế nội thất chuyên nghiệp. Điều này có thể phản ánh rằng khi tiếp xúc với thực tiễn nghề nghiệp, tầm quan trọng của đạo đức trở nên rõ ràng hơn. Nhóm sinh viên hiện tại cũng có mức độ nhận thức cao, nhưng vẫn có một số lượng đáng kể chưa nhận thức đầy đủ.

Cả sinh viên và cựu sinh viên đều cho rằng chương trình đào tạo hiện tại chưa đáp ứng đủ về mặt giáo dục đạo đức nghề nghiệp. Điều này chỉ ra rằng có một khoảng trống trong chương trình giảng dạy cần được cải thiện. Giảng viên và các chuyên gia trong ngành cũng nhận thấy sự cần thiết phải tăng cường giáo dục đạo đức, cho thấy sự đồng thuận rộng rãi về vấn đề này.

Kết quả cho thấy một tỉ lệ lớn cựu sinh viên và các nhà thiết kế nội thất chuyên nghiệp đã gặp phải các tình huống đạo đức trong công việc, điều này nhấn mạnh tầm quan trọng của việc trang bị cho sinh viên các kỹ năng xử lý tình huống đạo đức trước khi họ bước vào thị trường lao động. Sinh viên hiện tại có ít kinh nghiệm hơn, điều này dễ hiểu do họ chưa có nhiều cơ hội tiếp xúc với thực tế.

Mức độ sẵn lòng tham gia vào các hoạt động giáo dục đạo đức nghề nghiệp là khá cao ở tất cả các nhóm, đặc biệt là giảng viên và sinh viên. Điều này tạo điều kiện thuận lợi cho việc triển khai các chương trình giáo dục đạo đức, bao gồm các hội thảo, khóa học ngoại khóa, và các dự án hợp tác với các chuyên gia trong ngành.

Kết quả khảo sát này cho thấy sự nhận thức cao về tầm quan trọng của giáo dục đạo đức nghề nghiệp và sự cần

thiết phải tích hợp nó vào chương trình đào tạo ngành thiết kế nội thất. Việc cải thiện nội dung giảng dạy và tăng cường các hoạt động giáo dục đạo đức sẽ giúp sinh viên chuẩn bị tốt hơn cho các tình huống đạo đức trong công việc thực tiễn. Đồng thời, sự hợp tác giữa giảng viên, sinh viên, cựu sinh viên, và các nhà thiết kế nội thất chuyên nghiệp là cần thiết để xây dựng một môi trường học tập và làm việc đạo đức và chuyên nghiệp.

Bài học kinh nghiệm từ các trường đại học trên thế giới

Mặc dù không có một luật hoặc quy định cụ thể nào áp đặt rằng đạo đức nghề nghiệp là tiêu chuẩn bắt buộc trong giáo dục đại học toàn cầu, nhưng có rất nhiều bằng chứng từ các quy định pháp lý quốc gia, hiệp hội chuyên ngành, tiêu chuẩn giáo dục, chương trình giảng dạy và kiểm định chất lượng quốc tế cho thấy đạo đức nghề nghiệp đã trở thành một yếu tố quan trọng không thể thiếu.

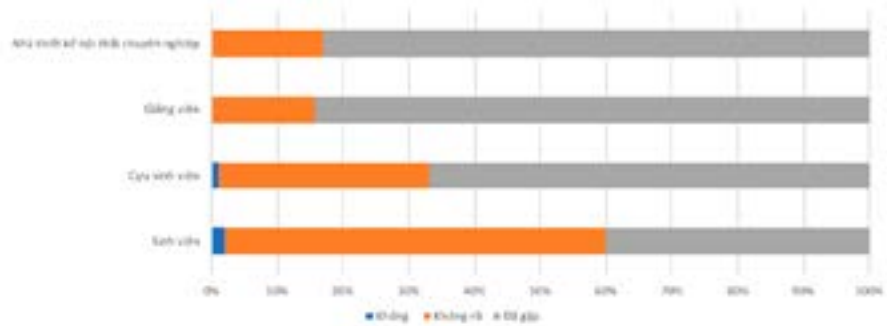
Tại Cornell University (Mỹ), chương trình thiết kế nội thất tích hợp giáo dục đạo đức vào nhiều môn học khác nhau. Ví dụ, trong khóa học 'Sustainable Design,' sinh viên không chỉ học về các phương pháp thiết kế bền vững mà còn thảo luận về các vấn đề đạo đức liên quan đến việc lựa chọn vật liệu và tác động môi trường. Trong khóa học 'Project Management for Interior Design' sinh viên thảo luận về các tình huống đạo đức liên quan đến quản lý dự án và tương tác với khách hàng [8], [9].

Đại học Stanford (Mỹ) sử dụng các nghiên cứu tình huống thực tế trong khóa học 'Design Ethics.' Sinh viên được yêu cầu phân tích các tình huống mà các nhà thiết kế nội thất nổi tiếng đã gặp phải, ví dụ như quyết định thiết kế liên quan đến việc sử dụng nguồn lực hạn chế hoặc các yêu cầu không đạo đức từ khách hàng. Những nghiên cứu này giúp sinh viên hiểu rõ hơn về các yếu tố đạo đức trong thực tế và cách xử lý chúng [10].

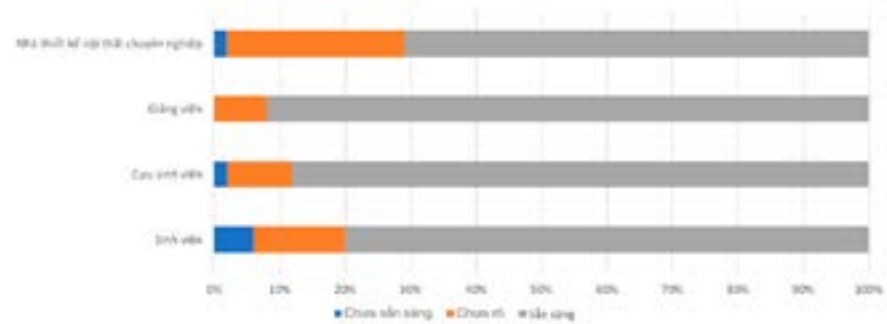
Tại Đại học Melbourne (Úc), chương trình thiết kế nội thất thường tổ chức các buổi tranh luận về các vấn đề đạo đức trong thiết kế. Trong khóa học 'Professional Practice for Interior Designers,' sinh viên thảo luận và tranh luận về các tình huống như bảo vệ quyền lợi của khách hàng trong quá trình thiết kế hay xử lý các yêu cầu phi đạo đức từ nhà thầu. Những buổi tranh luận này giúp sinh viên phát triển kỹ năng phản biện và nhận thức đa chiều về các vấn đề đạo đức [11].

Tại Đại học Oxford (Anh), chương trình đào tạo giảng viên về đạo đức được tổ chức thường xuyên để đảm bảo rằng giảng viên có đủ kỹ năng và kiến thức để giảng dạy đạo đức trong các môn học thiết kế nội thất. Các khóa học như 'Design Philosophy and Ethics' yêu cầu giảng viên sử dụng các phương pháp giảng dạy tích cực, chẳng hạn như phân tích tình huống và hướng dẫn thảo luận về các vấn đề đạo đức trong thiết kế nội thất [12].

Harvard Business School (Mỹ), mặc dù không trực tiếp liên quan đến thiết kế nội thất, nhưng có một mô hình cam

Hình 3. Kinh nghiệm gặp phải các tình huống đạo đức trong công việc

Hình 4. Sự sẵn lòng tham gia vào các hoạt động giáo dục đạo đức nghề nghiệp

kết đạo đức rất hiệu quả mà các chương trình thiết kế nội thất có thể học hỏi. Sinh viên tại HBS ký cam kết danh dự để duy trì các tiêu chuẩn đạo đức trong học tập và nghề nghiệp. Các chương trình thiết kế nội thất tại Harvard Graduate School of Design có thể tích hợp cam kết tương tự, đảm bảo rằng sinh viên nhận thức được trách nhiệm đạo đức của họ ngay từ khi bắt đầu học tập [13].

Tại National University of Singapore (NUS), sinh viên thiết kế nội thất tham gia vào các chương trình thực tập có giám sát trong các công ty thiết kế nội thất hàng đầu. Trong suốt quá trình thực tập, sinh viên được hướng dẫn bởi các chuyên gia có kinh nghiệm và phải đối mặt với các tình huống thực tế, từ đó áp dụng các nguyên tắc đạo đức vào công việc hàng ngày. Những trải nghiệm này giúp sinh viên hiểu rõ hơn về cách duy trì các chuẩn mực đạo đức trong môi trường làm việc thực tế [14].

Tại Delft University of Technology (Hà Lan) chương trình thiết kế nội thất có một hệ thống đánh giá liên tục các bài tập và dự án liên quan đến đạo đức. Trong khóa học 'Ethics in Design' sinh viên phải viết các bài luận phản ánh về các quyết định đạo đức mà họ đã đưa ra trong các dự án. Giảng viên cung cấp phản hồi chi tiết và tổ chức các buổi thảo luận để sinh viên có thể học hỏi từ những sai lầm và cải thiện kỹ năng ra quyết định của mình [15].

Đề xuất giải pháp tích hợp giáo dục đạo đức nghề nghiệp trong hoạt động của câu lạc bộ (CLB) nội thất trẻ - trường đại học Kiến trúc Hà Nội

Việc đề xuất tích hợp giáo dục đạo đức nghề nghiệp trong chương trình đào tạo ngành thiết kế nội thất tại trường Đại học Kiến trúc Hà Nội là cần thiết để đáp ứng yêu cầu của thị trường và xã hội, đồng thời nâng cao chất lượng đào tạo và uy tín của nhà trường. Việc thành lập Câu lạc bộ Nội Thất Trẻ là một giải pháp hiệu quả, không chỉ hỗ trợ cho chương trình đào tạo chính thức mà còn tạo ra một môi trường học tập tích cực, nơi sinh viên có thể rèn luyện và phát triển toàn

diện cả về chuyên môn và đạo đức nghề nghiệp. Ra mắt vào ngày 20/7/2023, CLB Nội Thất Trẻ đã thu hút sự chú ý của đông đảo sinh viên ngành Nội thất và các lĩnh vực liên quan. Đây là một cộng đồng sáng tạo và đầy cảm hứng, nơi các sinh viên có thể chia sẻ kiến thức, kinh nghiệm và ý tưởng thiết kế độc đáo. CLB trực thuộc Hội Sinh viên và Liên chi Đoàn - Hội Khoa Nội thất của trường, và nhận được sự hỗ trợ nhiệt tình từ đội ngũ giảng viên. CLB không chỉ tập trung vào việc học tập trong ngành mà còn tổ chức các hoạt động như talk show, hội thảo chuyên đề, giúp sinh viên tiếp cận các xu hướng mới. Các giảng viên Khoa Nội thất đóng vai trò tích cực trong việc hướng dẫn và tổ chức hoạt động cho CLB, tạo cơ hội thực hành và phát triển kỹ năng chuyên môn. CLB là nơi quy tụ những sinh viên trẻ đầy nhiệt huyết, có niềm đam mê học hỏi và sẵn sàng tham gia vào các hoạt động đổi mới trong lĩnh vực thiết kế nội thất. CLB không ngừng tìm kiếm những hình thức hoạt động mới mẻ và sáng tạo, phù hợp với nhu cầu học tập và xu hướng của sinh viên hiện đại. Đây là những yếu tố nền tảng quan trọng để đưa ra các giải pháp tích hợp giáo dục đạo đức nghề nghiệp vào các hoạt động của CLB, nhằm không chỉ phát triển kỹ năng chuyên môn mà còn rèn luyện đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên từ sớm. Một số đề xuất hoạt động cho câu lạc bộ Nội thất trẻ nhằm nâng cao nhận thức về đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên bao gồm:

- Tổ chức các buổi hội thảo chuyên đề về đạo đức nghề nghiệp: Mời các chuyên gia trong ngành thiết kế nội thất, luật sư, hoặc các nhà nghiên cứu về đạo đức để thảo luận về các tình huống đạo đức thực tiễn trong nghề nghiệp. Sinh viên và giảng viên sẽ được tham gia vào các buổi hội thảo, nơi họ có thể thảo luận và phân tích các vấn đề đạo đức. Sinh viên hiểu rõ hơn về tầm quan trọng của đạo đức nghề nghiệp và cách áp dụng nó trong thực tế, đồng thời phát triển khả năng phân tích và giải quyết vấn đề.

- Tổ chức các cuộc thi và dự án thiết kế có tích hợp yếu tố đạo đức: CLB có thể tổ chức các cuộc thi thiết kế hoặc dự án nhóm, nơi sinh viên phải giải quyết các vấn đề thiết kế thực tế trong khi tuân thủ các nguyên tắc đạo đức nghề nghiệp. Các cuộc thi này có thể bao gồm việc lựa chọn vật liệu bền vững, thiết kế thân thiện với người sử dụng, và đảm bảo an toàn lao động. Sinh viên có cơ hội thực hành và thể hiện khả năng thiết kế trong khi tuân thủ các chuẩn mực đạo đức, đồng thời nâng cao nhận thức về trách nhiệm xã hội của mình.

- Tổ chức chương trình thực tập và tham quan thực tế: CLB sẽ hợp tác với các công ty thiết kế nội thất và các tổ chức liên quan để tổ chức các chương trình thực tập và tham quan thực tế. Trong quá trình thực tập, sinh viên sẽ được hướng dẫn và đánh giá về việc áp dụng các nguyên tắc đạo

Bảng 1. Tổng hợp bài học kinh nghiệm trong việc tích hợp giáo dục đạo đức nghề nghiệp trong chương trình đào tạo thiết kế nội thất của các trường Đại học trên thế giới

Xây dựng các học phần chuyên biệt về đạo đức nghề nghiệp	Thiết kế các khóa học chuyên sâu về đạo đức nghề nghiệp trong thiết kế nội thất, bao gồm các nguyên tắc cơ bản, quy tắc đạo đức, và các vấn đề đạo đức thường gặp trong nghề. Nội dung có thể bao gồm phân tích các tình huống đạo đức, các trường hợp vi phạm đạo đức và các biện pháp xử lý, cũng như cách thức duy trì các tiêu chuẩn đạo đức cao trong thực hành nghề nghiệp.
Sử dụng nghiên cứu tình huống và bài tập thực tế	Tích hợp các nghiên cứu tình huống thực tế vào chương trình học, nơi sinh viên có thể thảo luận, phân tích và đưa ra các giải pháp cho các vấn đề đạo đức gặp phải trong thực tế. Khuyến khích sinh viên tạo ra các tình huống đạo đức giả định và giải quyết chúng dựa trên kiến thức đã học.
Tranh luận và thảo luận nhóm	Tổ chức các buổi tranh luận hoặc thảo luận nhóm về các vấn đề đạo đức, cho phép sinh viên thể hiện quan điểm cá nhân và học hỏi từ những quan điểm khác nhau. Các buổi tranh luận này không chỉ giúp sinh viên phát triển kỹ năng phản biện mà còn tạo ra môi trường học tập tích cực, nơi họ có thể thử nghiệm và củng cố những giá trị đạo đức của mình.
Tích hợp đạo đức vào các môn học hiện có	Đạo đức nghề nghiệp có thể được tích hợp vào các môn học hiện có trong chương trình đào tạo, chẳng hạn như thiết kế không gian, quản lý dự án, và các khóa học về công nghệ vật liệu. Điều này giúp sinh viên nhận thức rằng đạo đức là một phần không thể thiếu trong tất cả các khía cạnh của công việc thiết kế nội thất.
Mời chuyên gia giảng dạy và chia sẻ kinh nghiệm	Mời các chuyên gia trong lĩnh vực thiết kế nội thất, luật sư hoặc các nhà tư vấn đạo đức đến giảng dạy hoặc tổ chức các buổi hội thảo chuyên đề về đạo đức nghề nghiệp. Sinh viên có thể học hỏi từ những ví dụ thực tế và hiểu rõ hơn về tầm quan trọng của việc duy trì các tiêu chuẩn đạo đức trong nghề.
Khuyến khích thực tập có giám sát và hướng dẫn	Thực hiện các chương trình thực tập có giám sát, nơi sinh viên có thể áp dụng các nguyên tắc đạo đức trong công việc thực tế dưới sự hướng dẫn của các chuyên gia có kinh nghiệm. Các giảng viên hoặc cố vấn có thể theo dõi và đánh giá hành vi đạo đức của sinh viên trong môi trường làm việc thực tế.
Đánh giá và phản hồi liên tục	Xây dựng các hệ thống đánh giá liên tục, bao gồm việc đánh giá thái độ và hành vi đạo đức của sinh viên trong các dự án và bài tập. Cung cấp phản hồi thường xuyên để sinh viên có thể cải thiện và phát triển nhận thức về đạo đức trong nghề nghiệp.
Phát triển tài liệu học tập và hướng dẫn về đạo đức	Tạo ra các tài liệu học tập, hướng dẫn và sách giáo khoa chuyên biệt về đạo đức nghề nghiệp trong thiết kế nội thất, giúp sinh viên có tài liệu tham khảo rõ ràng và hữu ích.

đức nghề nghiệp vào công việc thực tế. Sinh viên có kinh nghiệm thực tế và hiểu biết sâu sắc hơn về các thách thức đạo đức mà họ có thể gặp phải trong sự nghiệp, đồng thời phát triển kỹ năng ứng dụng lý thuyết vào thực hành.

- Tổ chức các buổi thảo luận nhóm và câu lạc bộ sách: Sinh viên và giảng viên sẽ tổ chức các buổi thảo luận nhóm hoặc câu lạc bộ sách, nơi họ có thể đọc và thảo luận về các tài liệu liên quan đến đạo đức nghề nghiệp, thiết kế bền vững, và các xu hướng mới trong ngành. Nâng cao tư duy phản biện và khả năng tự học của sinh viên, đồng thời thúc đẩy văn hóa đọc và học tập suốt đời.

Câu lạc bộ Nội Thất Trẻ tại Khoa Nội Thất, Đại học Kiến trúc Hà Nội sẽ đóng vai trò quan trọng trong việc hỗ trợ đào tạo ngoài chương trình chính thức, nâng cao nhận thức và giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên. Thông qua các hoạt động đa dạng và thực tiễn, CLB không chỉ giúp sinh viên phát triển kỹ năng chuyên môn mà còn tạo dựng nền tảng đạo đức vững chắc, chuẩn bị cho sự nghiệp tương lai. Ngoài ra, việc nâng cao đạo đức của giảng viên đại học ngành thiết kế nội thất trở nên vô cùng cần thiết. Giảng viên không chỉ đóng vai trò là người truyền đạt kiến thức mà còn là những nhà thiết kế chuyên nghiệp và nhà nghiên cứu khoa học, có trách nhiệm làm gương cho sinh viên. Giảng viên không chỉ giảng dạy mà còn tham gia trực tiếp vào thực hành nghề nghiệp và nghiên cứu khoa học. Do đó, họ cần thể hiện sự trung thực, minh bạch và trách nhiệm trong mọi hoạt động chuyên môn và học thuật của mình. Điều này không chỉ giúp nâng cao chất lượng đào tạo mà còn góp phần xây dựng hình ảnh tích cực cho ngành thiết kế nội thất. Sinh viên, trong quá trình học tập, luôn nhìn vào các giảng viên như những

tấm gương đạo đức và chuyên môn. Khi giảng viên thể hiện đạo đức nghề nghiệp một cách nhất quán, sinh viên sẽ có động lực và định hướng để phát triển bản thân theo các chuẩn mực đạo đức cao cả. Đây là nền tảng quan trọng để họ trở thành những nhà thiết kế có trách nhiệm và đạo đức trong tương lai. Vì vậy, cần thiết phải có những chính sách và chương trình đào tạo, bồi dưỡng đạo đức nghề nghiệp dành riêng cho giảng viên ngành thiết kế nội thất. Đồng thời, các cơ sở đào tạo cần tạo điều kiện để giảng viên có thể kết hợp hài hòa giữa giảng dạy, thực hành nghề nghiệp, và nghiên cứu khoa học, đảm bảo rằng họ luôn giữ vững đạo đức nghề nghiệp và truyền cảm hứng cho thế hệ sinh viên tiếp theo.

4. Kết luận

Việc tích hợp giáo dục đạo đức nghề nghiệp vào chương trình đào tạo ngành thiết kế nội thất là một bước đi chiến lược và cần thiết trong bối cảnh phát triển hiện nay. Nghiên cứu đã làm rõ vai trò quan trọng của giáo dục đạo đức trong việc chuẩn bị cho sinh viên đối mặt với những thách thức đạo đức trong nghề nghiệp và cuộc sống. Việc triển khai các hoạt động ngoại khóa, như tham gia hoạt động xã hội và thành lập câu lạc bộ nghề nghiệp sẽ góp phần tích cực vào quá trình học tập và rèn luyện của sinh viên. Những kết quả này khẳng định rằng việc giáo dục đạo đức nghề nghiệp không chỉ giúp nâng cao chất lượng đào tạo mà còn đảm bảo rằng sinh viên được trang bị đầy đủ kỹ năng và phẩm chất cần thiết để trở thành những nhà thiết kế nội thất chuyên nghiệp, có trách nhiệm và đạo đức trong công việc. Việc tích hợp giáo dục đạo đức nghề nghiệp, do đó, đóng vai trò quan trọng trong việc xây dựng nền tảng vững chắc cho sự phát triển bền vững của ngành thiết kế nội thất tại Việt Nam./

Tài liệu tham khảo

1. M. Fryer, *Sustainable Design Ethics: Understanding and Applying the Principles*. Routledge, 2021.
2. R. E. Anderson and D. K. Johnson, *Ethics for Interior Designers*, Fairchild Books, 2019.
3. Guy, M. *Ethical Decision Making in Everyday Work Solutions*. Quorum Books, 1990.
4. Institute of Society, *Ethics and the Life Sciences*. 1980.
5. Solomon, R. C. *Ethics and Excellence*. Oxford University Press, 1992.
6. Kapplinger, E., and S. Ray-Degges. "Can Ethics Be Taught or Is It Too Late?" 1998.
7. Piotrowski, C. *Interior Design Management*. Van Nostrand Reinhold, 1992.
8. Cornell University, "Interior Design & Architecture," *College Majors 101*, 2024. [Online]. Available: <https://www.collegemajors101.com/featured-college-major-programs/interior-design-cornell-university>.
9. Cornell University, "Sustainable Design," *College of Human Ecology*, 2024. [Online]. Available: <https://www.human.cornell.edu/dea>.
10. Stanford University, "Design Ethics," *Stanford Graduate School of Design*, 2024.
11. University of Melbourne, "Professional Practice for Interior Designers," *Melbourne School of Design*, 2024.
12. University of Oxford, "Design Philosophy and Ethics," *Department of Continuing Education*, 2024.
13. Harvard Business School, "Ethics Pledge," 2024.
14. National University of Singapore, "Supervised Internships in Interior Design," *NUS School of Design and Environment*, 2024.
15. Delft University of Technology, "Ethics in Design," *Faculty of Architecture and the Built Environment*, 2024.